

Retrospektiva: Werner Herzog marec–april 2026

Dvorana Silvana Furlana Slovenska kinoteka

V Slovenski kinoteki 3. marca odpiramo retrospektivo, posvečeno enemu največjih in najbolj samosvojih nemških režiserjev – Wernerju Herzogu. V obsežni retrospektivi bo prikazanih dvaindvajset izbranih srednjemetražnih in celovečernih filmov, skozi katere bomo predstavili nekatera avtorjeva osrednja tematska in formalna zanimanja: od raziskovanja in preskakovanja mej dokumentarnega filmskega izraza, prek monumentalno-ekscentričnih filmov, ki jih zaznamuje kaotično sodelovanje z igralcem Klausom Kinskim, do pretanjenih in subtilnih filmskih podob, skozi katere avtor izrisuje napeto razmerje med človekom in naravo.

Werner Herzog se je rodil leta 1942 v Münchnu in se z mamo avstrijsko-hrvaških korenin ter starejšim bratom zaradi vojne kmalu preselil v Sachrang, odmaknjeno bavarsko vasico ob avstrijski meji, ki je s svojim divjim pejzažem globoko zaznamovala njegovo avanturistično in atletsko naravo. V duhu »generacije brez očetov« je Herzog sam odkrival tudi film – tega namreč nikoli ni študiral, s filmske šole v Münchnu je kot mladenič zgolj ukradel filmsko kamero. Drugega, kot pravi, ni potreboval. Kot zapiše filmska kritičarka Maša Peče v spremnem besedilu k retrospektivi, je režiserjevo življenje, ki ga je sicer podrobno popisal v knjigi spominov *Vsak zase in bog proti vsem* in je v prevodu sodelavke Slovenske kinoteke Anje Naglič nedavno izšla pri založbi Beletrina, v veliki meri zavito v mit – podobno kot njegovi filmi je namreč »tako polno neverjetnih prigod, mitov in legend, da težko presodimo, kaj je resnično in kaj izmišljeno«.

Avtor več kot sedemdesetih filmov v svojem delu tudi sicer briše razmejitve med resničnostjo in fikcijo; njegovi dokumentarci so skorajda programske nasprotovanje izročilu *cinéma vérité*, saj se vanje postavi kot pripovedovalec z lastnim glasom, ki se »v svoje like brezsrčno vživlja in na njihova dejanja projicira lastne sanje – kot v **Veliki ekstazi rezbarja Steinerja** (1974) o šampionskem smučarskem skakalcu Walterju Steinerju, delno posnetem v slovenski Planici«, ki je, kot piše Peče, »nekakšen destilat Herzogove esence«. Človek, ki »preleti«, prelisiči smrt – tako kot je Herzog neke zime prehodil pot od Münchna do Pariza, da bi preprečil smrt svoje mentorice, filmske kritičarke in velike podpornice novega nemškega filma Lotte Eisner – je pogosto osrednje težišče njegovega zanimanja. Tudi njegove igrane filme namreč naseljujejo izjemni liki, ki so večkrat tudi resnično neverjetni posamezniki – poleg emblematičnega in razbesnjenega Kinskega v petih filmih (**Aguirre, srd božji** [1972], **Nosferatu, fantom noči** [1979], **Woyzeck** [1979], **Fitzcarraldo** [1982] in **Zelena kobra** [1987]) Herzogovo ustvarjanje zaznamuje tudi sodelovanje z naturščikom Brunom S. (**Skrivnosti Kasparja Hauserja** [1974], **Stroszek** [1976]). V tem duhu izstopa tudi eden kritiško najbolj priznanih Herzogovih dokumentarcev **Človek grizli** (2005), ki beleži tragično usodo okoljevarstvenika Timothyja Treadwella. Aprilsko projekcijo omenjenega filma bo pospremil tematski uvod prof. dr. Klemna Jerine z Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

V svoji izjemnosti Herzog okrog sebe združuje ustaljen krog sodelavcev. Med njimi je tudi avstrijski direktor fotografije Peter Zeitlinger, s katerim sta posnela skoraj dvajset filmov – v Kinoteki bodo predvajani **Moj najljubši sovražnik** (1999), **Pokvarjeni poročnik iz New Orleansa** (2009) in **Jama pozabljenih sanj** (2010). Zeitlinger bo sicer gost Slovenske kinoteke ob projekciji dokumentarca **Julijanin padec v džunglo** (1999), v katerem Herzog predstavi še eno nenavadno usodo, tokrat Juliane Koepcke, ki je kot sedemnajstletno dekle edina preživela strmoglavljenje letala nad perujsko džunglo, iz katere se je rešila po dvanajstih dneh.

Retrospektivo odpiramo s Herzogovim celovečernim prvencem **Znaki življenja** (1968), ki že nakazuje mnoge značilnosti njegovega sloga: film, ki pripoveduje zgodbo o moškem, ki se ob prebivanju dolgočasnega vojaškega vsakdana na odmaknjenem grškem otoku znajde na robu norosti, je poln trenutkov nenavadne, idiosinkratične poezije.

Slovenska kinoteka pripravlja retrospektivo Wernerja Herzoga v sodelovanju s produkcijsko hišo Werner Herzog, Goethe-Institutom Slovenija in s podporo Avstrijskega kulturnega foruma ter založbe Beletrina.